
Kyrkomötet
Motion 2018:50
av Hans-Olof Andrén m.fl.

En ny psalmbok

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en fullständig revision av 1986 års *Den Svenska psalmboken* på det sätt som beskrivs i motionen beträffande sakkunnigkommitté, gemensamma delen, upphovsrätt och tillägg.

Motivering

Kyrkomötet beslutade 2016 att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet komma med förslag till revidering och utökning av *Den svenska psalmboken*, så att den kommer att fungera tillsammans med den nya kyrkohandboken (G 2016:7, KmSkr 2016:9). Av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2018:3 framgår, att kyrkostyrelsen avser att utöver anpassningen till kyrkohandboken inleda en fullständig revision, i linje med Gudstjänstutskottets skrivning att ”en planering för kommande revision bör inledas”. Kyrkostyrelsen avser att påbörja en förstudie 2019 som beräknas vara färdigställd år 2020. Själva revisionsarbetet skulle då kunna påbörjas år 2021.

Mot bakgrund av erfarenheterna både från arbetet med 1986 års psalmbok och med 2017 års kyrkohandbok är det angeläget att kyrkomötet dels nu kompletterar 2016 års något vaga beslut med att ge ett uttalat uppdrag att göra en fullständig revision av 1986 års psalmbok, dels ger övergripande riktlinjer för arbetets bedrivande.

År 1969 tillsattes (den statliga) psalmkommittén. Kommittén var en sakkunnigkommitté som bestod av kända teologer, musiker och författare, exempelvis Olof Hartman, Anders Frostensson, Harald Göransson, Torsten Sörenson och Per Olof Nisser. Kommittén ordnade konferenser för författare och tonsättare, utarbetade psalmbokstilläggen *Psalmer och visor 76* och *Psalmer och visor 82* och genomförde överläggningar med representanter för olika verksamhetsgrenar såsom barn- och ungdomsverksamheten, sjukhuskyrkan, diakonin, det internationella arbetet och utlandskyrkan. Till en början avsåg arbetet ett tillägg till 1937 års psalmbok, men efterhand utvidgades uppdraget till att göra en fullständig revision av såväl 1937 års psalmbok som 1939 års koralbok. År 1976 uppstod tanken på en för kyrkosamfunden gemensam del i psalmboken, och 1979 fick psalmkommittén uppdraget att ta fram en sådan. Arbetet bedrevs inom den ekumeniska arbetsgruppen Sampsalm och var färdigställt år 1985. Den nya psalmboken behandlades av kyrkomötet i augusti 1986 och togs i bruk den första söndagen i advent 1986.

Att utarbeta en ny psalmbok är en komplex uppgift. Till alla grundläggande frågor om vad som egentligen bör ingå kommer nu nya, som t.ex. hur man idag hanterar det hela ekumeniskt (är tvådelningen en bra lösning?) och i dess internationella perspektiv, hur psalmboken påverkas av förekomsten av helt nya psalmkategorier med egen utförandepaxis (lovsångsrörelsen), om 1986 års psalmbok ska få bli den sista tryckta

boken etc. Härtill kommer kravet på grundlighet i arbetet. En utgångspunkt bör därför vara att arbetet med revisionen av psalmboken även denna gång ska göras av en självständigt arbetande sakkunnigkommitté, givetvis med verkställande biträde från kyrkokansliet. Många erfarenheter och tips på upplägg och arbete bör man kunna få från Norska kyrkan, som fick en nyrenoverad psalmbok 2013 som ersatte den från 1984. Respekten för både ämnet och mottagarna av denna i praktiskt bruk viktigaste gudstjänstboken kräver en annan handläggning än som ett rent tjänstemannauppdrag. Innan själva revisionsarbetet påbörjas bör planen delges kyrkomötet, som bör besluta om hur arbetet i stora drag ska bedrivas och besluta om budget för arbetet.

Det första steget i en revision bör vara att ta reda på om de 14 kyrkor, samfund och kristna organisationer (eller i förekommande fall deras efterföljare) som tillsammans med Svenska kyrkan medverkade i den ekumeniska delen, dvs. psalmerna 1–325, är intresserade av att delta i en revision av denna (Adventistsamfundet, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Fribaptistsamfundet, Frälsningsarmén, Helgelseförbundet, Katolska kyrkan i Sverige, Liberala katolska kyrkan i Sverige, Metodistkyrkan i Sverige, Pingströrelsen, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Svenska Frälsningsarmén, Svenska Missionsförbundet och Örebromissionen). De samfund som valde att inte medverka i Sampsalm bör också tillfrågas. Ekumeniken är kanske ännu viktigare nu än tidigare med tanke på att kristen enhet kan betyda väldigt mycket i en polariserad tid.

Utgivningen av psalmboken har skötts av förlagen, som har att träffa överenskommelser om ersättning till innehavare av upphovsrätt vid sin utgivning. Psalmboken är mycket viktig för relationen mellan Svenska kyrkan och alla dem som hon kommer i kontakt med. Det är därför anmärkningsvärt att trots många års förhandlingar är psalmboken ännu inte tillgänglig på nätet. Inte minst för psalmval vid exempelvis vigsel och begravning är det viktigt att psalmboken är lättillgänglig. Upphovsrättsfrågorna måste därför ägnas särskild uppmärksamhet vid utarbetandet av en ny psalmbok.

De psalmeditioner som getts ut innehåller regelmässigt också andra kyrkliga böcker, exempelvis evangelieboken, bönboken och katekesen. Härtill har förlagen utarbetat egna psalmtillägg som tillfogats psalmboken, ibland på ett sådant sätt att det inte är helt tydligt vad som kyrkomötet beslutat och vad som är tillfogat av förlaget. I exempelvis Verbums vanligaste utgåva ingår ett psalmtillägg från 2002 (psalmerna 701–800) som är ”utarbetat under ledning av Verbum Förlag, bearbetat av Svenska kyrkans musikråd och antaget av EFS styrelse.” Villkoren för utgivning av en ny psalmbok behöver därför regleras så att kyrkostyrelsen behåller kontrollen av eventuella psalmtillägg. Det är ju ”Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära” som ska gestaltas i gudstjänstlivet och därmed i psalmboken (kyrkoordningen 1 kap. 1 §).

Sammanfattningsvis bör kyrkostyrelsen få i formellt uppdrag att inleda arbetet med en ny psalmbok för Svenska kyrkan, varvid revisionsarbetet bör ledas av en sakkunnigkommitté, intresset hos kyrkor och samfund bör undersökas av en revision av den gemensamma delen av 1986 års *Den Svenska psalmboken*, upphovsrättsliga frågor tidigt bör uppmärksammas så att en ny psalmbok blir tillgänglig på i framtiden aktuella elektroniska medier, och villkor för publicering bör uppställas så att kyrkostyrelsen kan ha kontroll över det material som förlagen önskar tillfoga den godkända psalmboken.

Brämön m.fl. orter den 28 juli 2018

Mot 2018:50

Hans-Olof Andrén (POSK)

Lars Beckman (POSK)

Lisa Tegby (POSK)

Jörgen Åkesson (POSK)

Stig Axelsson (POSK)

Torvald Johansson (POSK)